

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

NERO

toneelspel in vijf bedrijven voor jongeren

door

Laurens Spoor

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2013

Nr.2208

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZEVEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Laurens Spoor
Den Haag
LaurensSpoor@planet.nl

TARIEFCODE C7

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *NERO* op te voeren moet de naam van auteur *LAURENS SPOOR* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1994 Toneelfonds J. Janssens/Laurens Spoor

www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

'NERO' is geschreven in blanke verzen; dit stelt geen extra eisen aan opvoering van het stuk. Speelt men het 'gewoon als proza', dan krijgt het reeds de beoogde lichte stilerings en muzikaliteit.

- - -

Het stuk kan worden gespeeld door drie aktrices en drie acteurs.

- - -

Het vierde bedrijf speelt aan de kust, nabij een villa van Nero; de overige bedrijven spelen in Rome.

Halverwege de eerste eeuw na Christus.

Eventuele pauze: na het derde bedrijf.

PERSONAGES:

(N.B. Het stuk kan reeds worden gespeeld door drie actrices en drie acteurs.)

NERO , keizer van het Romeinse Rijk

AGRIPPINA , echtgenote van Claudius; moeder van Nero

SENECA , filosoof; opvoeder en raadsheer van Nero

ANICETUS , scheepskapitein; vriend van Nero; minnaar van
Agrippina

MARGRIETEKE , Germaanse slavin van Agrippina; geliefde van Nero

EERSTE WERKSTER

OVERIGE (DUBBEL-)ROLLEN:

Claudius, de vorige keizer; Nero's stiefvader

Een oude voedster

Tweede werkster

Twee (of meer) gladiatoren

Drie vage figuren

Twee bootslieden

Twee wulpse dames

Een schandknaap

Paulina, echtgenote van Seneca

Een soldaat

Lijfwachten, slaven (naar bevind van zaken)

EERSTE BEDRIJF

scène 1: AGRIPPINA, ANICETUS, KEIZER CLAUDIUS, EEN OUDE VOEDSTER;

later NERO, EERSTE WERKSTER

In het keizerlijk paleis te Rome. Bij het ochtendgloren.
Claudius ligt roerloos op bed. In een hoek ligt, ook
bewegingloos, een oude voedster. Agrippina staat aan het
voeteneinde van Claudius. Ze is nerveus. Anicetus verschijnt.
Hij merkt de voedster niet op.

ANICETUS

Je liet mij roepen..?

AGRIPPINA

Hij is overleden.

ANICETUS

Wät?

AGRIPPINA

Overleden!

ANICETUS (buigt zich over Claudius)

Maar hij ademt nog..

AGRIPPINA

Nee, liefste: Claudius haalt nooit meer adem.

De keizer is gestorven, hij is dood!

ANICETUS

Ik wist wel dat hij oud en ziek en zwak was:

Maar dat hij zo opeens..

AGRIPPINA

Ja: zo opeens.

ANICETUS (voorzichtig)

Dan ben jij.. weduwe..

AGRIPPINA (lachend)

Ja, kondoleer mij;

En kus mij, lieveling. Ik ben van jou!

ANICETUS

Mijn Agrippina.. Ah!

AGRIPPINA (hitsig)

Mijn Anicetus..!

Mijn beer..

ANICETUS

Mijn hert..

AGRIPPINA

Mijn wolf..

ANICETUS

Mijn pauw..

AGRIPPINA

Mijn slang..

(plotseling zakelijk)

Ik heb snel de paleiswacht opgedragen
Om Nero -die nog nergens iets van weet-
Alvast te wekken, zodat de bevolking

Van Rome bij het eerste ochtendlicht
Haar nieuwe keizer toe zal kunnen juichen.
Ikzelf zal daarbij op de achtergrond
Verdrietig kijken -als het lukt zelfs huilen-
Zoals 't een verse weduwe betaamt.
De keizer stierf, lang leve keizer Nero!

ELDERS OP HET SPEELVLAK VERSCHIJNT EEN SLAPERIGE NERO OP BLOTE
VOETEN. HIJ DRAAGT EEN NACHTHEMD DAT DUIDELIJK SPOREN VERTOONT
VAN BEDPLASSEN. VERDWAASD LOOPT HIJ AAN DE ANDERE KANT WEER AF.
AGRIPPINA HEEFT HEM OPGEMERKT EN WIL HEM ACHTERNA..

ANICETUS (met de blik op Claudius)

Wacht! Kijk!

AGRIPPINA

Wat is er?

ANICETUS

Kijk toch: hij beweegt weer!

Hij leeft nog steeds..

AGRIPPINA

Nee, Claudius is dood!

Ik heb hem zelf vergiftigd..

ANICETUS

Wät?!

AGRIPPINA

Vergiftigd.

Met champignons.

CLAUDIUS (*half overeind komend*)

Mijn lievelingsgerecht..

AGRIPPINA

Snel, Anicetus, help me! Vlug, een kussen!

CLAUDIUS (*versuft*)

Ja, kussen.. Geef me eindelijk eens kussen..

ANICETUS AARZELT.

AGRIPPINA (*sissend tot Anicetus*)

Ik heb je laten roepen, Anicetus,

Voor het geval zich zoiets voor zou doen!

Ik heb je spierkracht nodig: druk een kussen..

ANICETUS

Ik dacht dat hij ècht ziek was..

AGRIPPINA

Kom nu! Help me!

Een kussen, snel!

ANICETUS

Ik wist... ik weet van niets!

Waarom misbruik je me?

AGRIPPINA (*op scherpe toon*)

Schiet op nu!

CLAUDIUS (*nog steeds ijlend*)

Kussen..

Mmmm.. Kussen.. Geef me kussen.. Kus me maar..!

ANICETUS REIKT AGRIPPINA EEN GROOT KUSSEN AAN, DAT ZIJ -MET ZIJN
HULP- KRACHTIG OP HET GEZICHT VAN CLAUDIUS DRUKT.

AGRIPPINA

Vooruit dan, ouwe gek, stik in je kussen!

CLAUDIUS STERFT ROCHELEND.

ANICETUS

O Goden, wat een gruwelijke doodsstrijd!

AGRIPPINA

Mijn Claudius was taaier dan ik dacht..

Maar 't is voorbij, m'n liefste. Kom, vergeet het

En lach weer!

ANICETUS

Lachen lukt niet..

AGRIPPINA

Kus me dan!

*(na een korte pauze, op autoritaire toon tot Anicetus, die er als
verlamd bij staat)*

Ik hoop dat je hier nooit over zult spreken..

ANICETUS

Nee... nee... dat nooit..

AGRIPPINA

Vooral niet tegen Nero!

Hij hield zielsveel van Claudius..

ANICETUS (*kijkt haar diep in de ogen*)

Hij houdt

Ook buitensporig veel van jou.

AGRIPPINA

Dat weet ik.

En jij?

ANICETUS (*zuchtend*)

M'n liefste, ik verafgood je.

Ik ben aan je geketend. Jij bent alles..

AGRIPPINA

Gelukkig maar.

ANICETUS

Maar wat zie jij in mij?

Ik heb geen macht, ik ben geen man van adel,

Ik ben een ruwe zeebonk..

AGRIPPINA

Da's genoeg.

ANICETUS WIL HAAR KUSSEN, MAAR ZOVER KOMT HET NIET..

AGRIPPINA (*kijkt nog eens naar Claudius*)

't Verbaasde me toch wel dat hij nog leefde:

(*achteloos wijzend op de oude voedster in de hoek*)

Mijn oude voedster, op wie ik mijn gif

Eerst heb getest, is dadelijk gestorven..

ANICETUS (*kijkt perplex van de voedster naar Claudius en
weer terug*)

Je bent... je bent..

AGRIPPINA

Nee, nee, noem mij geen monster.

Ik heb het voor de goede zaak gedaan.

(korte pauze)

ANICETUS

Heb je je man vermoord om onze liefde
Vrij spel te geven? Of deed je 't alleen
Om Nero op de troon te kunnen zetten,
En zèlf te heersen, via hem?

AGRIPPINA

Mijn schat,

Stel toch niet zulke oliedomme vragen.
Natuurlijk deed ik het vooral om jou!

ANICETUS ONTSPANT EN PROBEERT OPNIEUW HAAR TE KUSSEN. MAAR DAN
VERSCHIJNT NERO WEER, DITMAAL BOVEN ZIJN MIDDEL AL UITGEDOST ALS
KEIZER IN VOL ORNAAT, DAARONDER NOG IN NACHTHEMD EN OP BLOTE
VOETEN. AGRIPPINA LAAT ANICETUS BOTWEG STAAN. NEEMT DE LAUWER-
KRANS VAN CLAUDIUS' HOOFD, PAKT EEN ROL PERKAMENT, DIE AAN ZIJN
VOETENEINDE GEREED LAG, EN SNELT TOE OP NERO, DIE NOG STEEDS EEN
AFWEZIGE INDRUK MAAKT. ZE ZET HEM DE LAUWERKRANS OP HET HOOFD EN
VOERT HEM RESOLUUT MEE NAAR HET BALKON OP DE ACHTERGROND. DAAR
POSTEERT ZE ZICH NAAST HEM.

'BALKONSCÈNE': OP DE ACHTERGROND GLOEIT MEER LICHT AAN. ER KLINKT
TROMGEROFFEL EN TROMPETGESCHAL, GEVOLGD DOOR GEJUICH VAN EEN
ENTHOUSIASTE VOLKSMASSA, DIE ALLEEN DE BOVENSTE HELFT VAN NERO EN
AGRIPPINA KAN ZIEN. HET PUBLIEK ZIET HEN IN VOLLE LENGTE EN OP
DE RUG, MAAR MIST HUN GEZICHTSUITDRUKKINGEN NIET. DANKZIJ EEN

HANDIG OPGESTELDE SPIEGEL (DIE OOK OP ANDERE MOMENTEN IN HET STUK VAN PAS ZAL KOMEN). UIT BEHOEFTE AAN STEUN ZOEKT NERO DE HAND VAN ZIJN MOEDER, MAAR ZIJ WIJST HEM DUIDELIJK AF. AGRIPPINA STAPT NAAR VOREN, ZODAT ZIJ VOOR NERO KOMT TE STAAN. ZE LEGT HAAR WIJSVINGER OP HAAR LIPPEN EN MAANT DE VOLKSMASSA DAARMEE ENIGSZINS TOT STILTE. DAN ONTROLLT ZIJ HAAR PERKAMENT..

AGRIPPINA

Zojuist.. Zojuissst!.. is Claudius ..gestorven,

Uw keizer en mijn echtgenoot. Helaas!

Wij zullen hem in dankbaarheid gedenken.

Hij heeft, tot heil van het Romeinse Rijk,

Zijn stiefzoon Nero, mijn geliefde kind hier,

Vanaf zijn sterfbed aangewezen als

Zijn opvolger!

(ze pakt de hand van de ontredderde Nero en houdt die omhoog)

Lang leve keizer Nero!

GEJUBEL VAN HET VOLK. BINNEN, ACHTER NERO EN AGRIPPINA, KOMT OP HAAR KNIEËN DE EERSTE WERKSTER DWEILEND OP. ZE LICHT éÉN VOOR éÉN DE BENEN VAN AGRIPPINA (TOT WIE DIT NIET DOORDRINGT) EVENTJES OP OM OOK DAAR TE KUNNEN DWEILEN..

(AGRIPPINA, vervolg)

Ik bid de Goden dat met zijn bewind

Een onvergetelijke periode

In de geschiedenis begonnen is!

Ikzelf zal hem, als liefhebbende moeder,

Zoveel als mogelijk terzijde staan.

Wij tweeën -en ik dank daarvoor de Hemel-

Wij zijn een hechte eenheid, en geen mens
Ter wereld zal zich daar ooit tussenwringen..

DE WERKSTER DIE IN DE GATEN HEEFT GEKREGEN DAT ER BOVEN HAAR
HOOFD IETS GAANDE IS, IS OVEREIND GEKOMEN EN STAAT PLOTS TUSSEN
NERO EN AGRIPPINA IN, TERWIJL ZE HAAR DWEIL UITWRINGT. HET VOLK
SCHATERT EN JOELT. AGRIPPINA GEEFT DE WERKSTER EEN VENIJNIGE TRAP
EN DUWT HAAR WEER SNEL OP DE GROND (WAAR ZIJ HET DWEILEN HERVAT).

(AGRIPPINA, vervolg)

Omdat mijn zoon.. Mag ik uw aandacht weer?!
Omdat mijn zoon, tot glorie, eer en aanzien
Van onze stad en iedere Romein,
Zijn wereldrijk nog verder uit wil breiden,
Wordt binnenkort een nieuwe legermacht
Van ongekende omvang opgeroepen..

NERO KIJKT ZIJN MOEDER VERBAASD AAN. HET VOLK BEGINT LICHTELIJK
TE MORREN.

(AGRIPPINA, vervolg)

..En om dat alles te bekostigen,
Wordt thans voor alle burgers de belasting..

HET VOLK BEGINT ONTEVREDEN TE MOMPELEN. HIER EN DAAR KLINKT BOE-
GEROEP. GESCHROKKEN KIJKT NERO ZIJN MOEDER AAN.

(AGRIPPINA, vervolgt ijzig haar redevoering)

..Wordt de belasting thans voor iedereen
Ver..

NERO

Ho...! Wordt de belasting momenteel
Voor iedereen verlaagd!

HET VOLK JUICHT. BINNEN HEEFT DE WERKSTER INTUSSEN HET LIJK VAN
DE OUDE VOEDSTER ONTDEKT. HOOFDSCHUDDEND PROBEERT ZE HAAR WEG
TE SLEPEN..

AGRIPPINA (lijkbleek tot Nero)

Maar..

NERO (in een roes)

Elke burger

Krijgt zelfs geld toe! Ik geef tien goudstukken
Cadeau aan elke inwoner van Rome!

HET VOLK IS UITZINNIG VAN VREUGDE. DE WERKSTER LAAT DE OUDE
VOEDSTER MET EEN DOFFE DREUN VALLEN EN STEEKT BEGERIG HAAR HAND
UIT NAAR NERO, DIE ZICH -ZONDER HAAR OP TE MERKEN- OMDRAAIT, HET
BALKON VERLAAT, EN HET PALEIS WEER INLOOPT. DAAR STUIT HIJ OP DE
DODE CLAUDIUS. TERWIJL ZIJN OGEN VERGEEFS STEUN ZOEKEN BIJ DE AN-
DEREN, DRINGT NU PAS GOED EN WEL TOT HEM DOOR WAT ER ALLEMAAL AAN
DE HAND IS. HIJ STAAT OP HET PUNT IN TRANEN UIT TE BARSTEN,
MAAR BLIJFT STEKEN IN EEN MACHTELOZE KRAMP EN SLAAT ZIJN HANDEN
VOOR ZIJN GEZICHT. ANICETUS, DIE ZICH TIJDENS DE 'BALKONSCÈNE'
AFZIJDIG HEEFT GEHOUDEN, ZOEKT DE BLIK VAN AGRIPPINA, DIE HET
BALKON INMIDDELS OOK VERLATEN HEEFT. ZIJ WORDT ECHTER GEHEEL IN
BESLAG GENOMEN DOOR HAAR EIGEN ZORGELIJKE GEDACHTEN..

scène 2: EERSTE WERKSTER, TWEEDE WERKSTER

Een half jaar later. In het paleis. De Eerste en de Tweede
Werkster zitten zilveren wijnbekers te poetsen.

TWEEDE WERKSTER

Begrijp jij het? Begrijp ik het? Toen Nero
Net keizer was geworden, zegt m'n man:
'Zeg, luister eens', zegt-ie. Ik zeg: 'Ik luister',
Zeg ik. Hij zegt: 'Ik moet in dienst', zegt-ie.
Ik zeg: 'In dienst? Wat? Ben je opgeroepen?',
Zeg ik. Toen zegt-ie: 'Ja'. Toen zeg ik: 'O'.
'Ik moet', zegt-ie, 'met een groot legioen mee
Naar...'

EERSTE WERKSTER

Waar naar toe?

TWEEDE WERKSTER

..Nou ja..., naar heel ver weg..
Maar toen zegt-ie, nog geen twee dagen later:
'Het gaat niet door, dus ik blijf lekker thuis!'
Ik zeg: 'Als je mij maar niet op m'n lip zit,
Dan vind ik alles best.' Afijn, maar toen,
Weer een paar dagen later, zegt-ie: 'Moeder,
Waar zijn m'n laarzen?' 'Ik heb ze niet aan!'.
Zeg ik, 'hoezo dan?' Zegt-ie: 'Ik vertrek tòch!'
'Ga jij nou gauw weg!', zeg ik voor de grap:
Maar ja hoor: hij ging heus. Dat is te zeggen:
De dag daarna stond-ie weer op de stoep!
Ik zeg: 'Zo, is de vijand al verslagen?'